

Biện pháp quản lý hoạt động trải nghiệm cho học sinh lớp 7 tại các trường trung học cơ sở công lập quận 3, thành phố Hồ Chí Minh

Nguyễn Thị Di*

*Học viên cao học Trường Đại học Sài Gòn

Received: 18/10/2024; Accepted: 25/10/2024; Published: 12/11/2024

Abstract: Managing experiential activities for junior high school students, as well as managing experiential activities for grade 7 students at junior high schools, is an important task in the school management of the Principal. The management of this activity at public junior high schools in District 3, Ho Chi Minh City has been carried out in recent years and has achieved certain results. However, there are still some limitations. To achieve effectiveness in organizing experiential activities, the management of this activity plays an important role. One of the reasons for the above limitations is that there has not been any research topic on the management of experiential activities for grade 7 students at public junior high schools in District 3, Ho Chi Minh City.

Keywords: Management, experience activities

1. Đặt vấn đề

Tuổi thiếu niên là thời kì quá độ, là thời kì chuyển tiếp từ thế giới trẻ con sang thế giới người lớn. Đây cũng là thời kì phát triển biến động, có sự nhảy vọt cả thể chất lẫn tinh thần. Đặc biệt là học sinh (HS) lớp 6 có sự giao thoa môi trường học tập mới, có sự chuyển tiếp từ cấp Tiểu học sang Trung học và HS lớp 7 đã quen dần với môi trường học tập mới cho nên ở các em xuất hiện các nhu cầu khám phá bản thân và mỗi HS cũng bắt đầu xác định được năng lực, sở trường và nhận thức được trách nhiệm với bản thân và với xã hội. Từ các đặc điểm trên, hoạt động giáo dục (GD) trong nhà trường cụ thể là hoạt động trải nghiệm (HĐTN) cho HS nhà trường nói chung và HS lớp 7 nói riêng đóng một vai trò rất quan trọng.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm Quản lý HĐTN cho HS THCS

- Quản lý: Theo từ điển Giáo dục học: Quản lý là hoạt động hay tác động có định hướng, có chủ định của chủ thể quản lý đến khách thể quản lý trong một tổ chức nhằm làm cho tổ chức vận hành và đạt được mục đích của tổ chức (Từ điển Giáo dục học, 2001).

Theo tác giả Trần Kiểm (2016): Quản lý giáo dục là hệ thống những tác động có mục đích, có kế hoạch, hợp quy luật của chủ thể quản lý nhằm làm cho hệ vận hành theo đường lối, nguyên lý của Đảng, thực hiện được các tính chất của nhà trường. Xã hội chủ nghĩa Việt Nam mà tiêu điểm hội tụ là quá trình dạy học, giáo dục thế hệ trẻ, đưa hệ thống giáo dục đến mục

tiêu dự kiến tiến lên trạng thái về chất lượng". Tác giả Trần Kiểm cũng lý giải: Quản lý là những tác động của chủ thể quản lý trong việc huy động phát huy, kết hợp, sử dụng, điều chỉnh, điều phối các nguồn lực (nhân lực, vật lực, tài lực) trong và ngoài nước (chủ yếu là nội lực) một cách tối ưu nhằm đạt mục đích của tổ chức với hiệu quả cao nhất.

- Quản lý tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học sinh trung học cơ sở

Quản lý tổ chức HĐTN, HN cho HS THCS là sự tác động có kế hoạch của chủ thể quản lý là ban giám hiệu, phụ trách HĐTN đến GV và HS nhằm đạt mục tiêu giáo dục phát triển hài hòa, toàn diện các phẩm chất, năng lực chung và năng lực đặc thù của hoạt động trải nghiệm cho học sinh.

2.2. Biện pháp quản lý HĐTN cho HS lớp 7 tại các trường THCS công lập quận 3, thành phố Hồ Chí Minh

2.2.1. Nâng cao năng lực tổ chức HĐTN, HN cho giáo viên giảng dạy lớp 7

Tổ chức các khóa tập huấn chuyên đề: Nhà trường cần phối hợp với các chuyên gia hoặc trung tâm đào tạo để tổ chức các khóa tập huấn chuyên đề về tổ chức HĐTN, HN cho GV lớp 7. Các khóa tập huấn này nên có tính tương tác cao, cho phép giáo viên thực hành và nhận phản hồi.

Xây dựng cộng đồng học tập và chia sẻ kinh nghiệm: GV nên tham gia các nhóm chuyên môn hoặc diễn đàn giáo dục trực tuyến để chia sẻ kinh

nghiệm, học hỏi các phương pháp tổ chức hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp từ các đồng nghiệp có kinh nghiệm.

Thực hành và học tập qua mô hình thực tế: Nhà trường có thể tổ chức các chuyến tham quan, học tập tại các cơ sở giáo dục có chương trình trải nghiệm và hướng nghiệp phát triển, từ đó giúp GV có cơ hội học hỏi các phương pháp tổ chức tiên tiến.

Phát triển tài liệu hỗ trợ giảng dạy: Nhà trường hoặc phòng giáo dục cần cung cấp các tài liệu tham khảo, giáo án mẫu về HĐTN, HN để GV có thêm nguồn tư liệu phong phú, hỗ trợ hiệu quả cho công tác giảng dạy.

Khuyến khích tinh thần tự học và tự phát triển: GV cần được khuyến khích tự nghiên cứu, tự bồi dưỡng thêm về kỹ năng tổ chức HĐTN, HN thông qua sách báo, tài liệu khoa học và các khóa học trực tuyến.

2.2.2. Đổi mới xây dựng kế hoạch tổ chức HĐTN, HN cho GV giảng dạy lớp 7 của ban giám hiệu

Khảo sát nhu cầu và đặc điểm học sinh: Ban giám hiệu cần thực hiện khảo sát để hiểu rõ nhu cầu, hứng thú và khả năng của học sinh lớp 7. Điều này giúp xác định được nội dung hoạt động phù hợp và mang tính ứng dụng cao.

Tham khảo ý kiến GV và các bên liên quan: Trước khi xây dựng kế hoạch, ban giám hiệu nên tổ chức các buổi họp để tham khảo ý kiến từ các giáo viên, phụ huynh và các tổ chức liên quan. Ý kiến này sẽ giúp hoàn thiện kế hoạch, đảm bảo phù hợp với nhu cầu thực tế và điều kiện của nhà trường.

Xây dựng kế hoạch theo từng giai đoạn cụ thể: Ban giám hiệu nên phân chia kế hoạch thành các giai đoạn như chuẩn bị, thực hiện và đánh giá. Mỗi giai đoạn cần có nội dung, mục tiêu, phương pháp tổ chức và phân công công việc rõ ràng để GV dễ dàng theo dõi và triển khai.

Tổ chức các buổi tập huấn về phương pháp tổ chức hoạt động: Để GV thực hiện hiệu quả các HĐTN, HN, ban giám hiệu cần tổ chức các buổi tập huấn về phương pháp tổ chức và đánh giá hoạt động. Tại các buổi tập huấn, GV sẽ được hướng dẫn chi tiết cách thức triển khai hoạt động, từ lập kế hoạch chi tiết đến đánh giá hiệu quả.

Cung cấp tài liệu hướng dẫn và mẫu kế hoạch: Để hỗ trợ GV, ban giám hiệu nên cung cấp các tài liệu hướng dẫn và các mẫu kế hoạch HĐTN, HN. Tài liệu này sẽ giúp GV có cơ sở và định hướng trong quá trình tổ chức.

Theo dõi, giám sát và hỗ trợ thường xuyên: Trong quá trình thực hiện, ban giám hiệu cần thường

xuyên theo dõi, giám sát và hỗ trợ kịp thời cho giáo viên. Các buổi họp định kỳ có thể tổ chức để thảo luận những khó khăn, thách thức trong quá trình triển khai kế hoạch.

Tổng kết và đánh giá sau mỗi hoạt động: Sau mỗi HĐTN, HN, ban giám hiệu cần tổ chức tổng kết, đánh giá để rút ra kinh nghiệm, điều chỉnh kế hoạch phù hợp cho các hoạt động tiếp theo.

2.2.3. Tăng cường huy động và sắp xếp các nguồn lực tổ chức HĐTN, HN cho giáo viên giảng dạy lớp 7 của ban giám hiệu

Khảo sát và lập kế hoạch huy động nguồn lực: Ban giám hiệu cần khảo sát nhu cầu nguồn lực thực tế và xác định các nguồn huy động khả thi. Sau đó, lập kế hoạch huy động và phân bổ nguồn lực cụ thể cho từng hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp.

Phối hợp với phụ huynh và hội đồng trường: Ban giám hiệu cần phối hợp với phụ huynh và các thành viên trong hội đồng trường để kêu gọi đóng góp tài chính và các hỗ trợ khác cho các hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp. Ban giám hiệu cần tổ chức các buổi họp phụ huynh để chia sẻ về ý nghĩa và lợi ích của các hoạt động này, từ đó tạo sự đồng thuận và ủng hộ.

Kết nối với doanh nghiệp và tổ chức xã hội: Ban giám hiệu cần chủ động liên hệ với các doanh nghiệp địa phương, trung tâm hướng nghiệp, các tổ chức phi chính phủ để tìm kiếm tài trợ và mời các chuyên gia tham gia chia sẻ kinh nghiệm, tổ chức các buổi thực hành nghề nghiệp tại trường.

Tối ưu hóa cơ sở vật chất hiện có: Nhà trường cần tối ưu hóa việc sử dụng các phòng học, phòng thực hành, thư viện và các trang thiết bị hiện có để phục vụ cho hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp. Ban giám hiệu cũng có thể sắp xếp lịch sử dụng hợp lý để tránh chồng chéo và đảm bảo hiệu quả sử dụng cơ sở vật chất.

Phát triển tài liệu và học liệu phong phú: Ban giám hiệu có thể yêu cầu các giáo viên bộ môn hoặc nhóm chuyên môn xây dựng tài liệu và học liệu phù hợp cho từng hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp. Các tài liệu này cần được cập nhật thường xuyên để đáp ứng nhu cầu học tập thực tiễn của học sinh.

Theo dõi và đánh giá hiệu quả sử dụng nguồn lực: Ban giám hiệu cần tổ chức các buổi họp để đánh giá hiệu quả của việc huy động và sử dụng nguồn lực. Qua đó, có thể rút kinh nghiệm, điều chỉnh và cải thiện biện pháp huy động nguồn lực cho các hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp trong những năm tiếp theo.

2.2.4. Đổi mới công tác chỉ đạo của ban giám hiệu

trong tổ chức HĐTN, HN cho GV giảng dạy lớp 7

Ban hành các văn bản hành chính: Ban giám hiệu cần soạn thảo và ban hành các văn bản chỉ đạo về công tác bồi dưỡng năng lực tổ chức HĐTN cho GV lớp 7, bao gồm kế hoạch, thông báo, quy định và hướng dẫn cụ thể. Các văn bản này giúp GV hiểu rõ yêu cầu, nhiệm vụ và quyền hạn của mình khi tổ chức hoạt động trải nghiệm cho HS.

Tổ chức các buổi tập huấn và hội thảo chuyên đề: Ban giám hiệu tổ chức các buổi tập huấn chuyên sâu nhằm bồi dưỡng kỹ năng, kiến thức cho GV về tổ chức HĐTN. Các buổi tập huấn có thể bao gồm các chuyên đề như: kỹ năng quản lý lớp học trong các HĐTN, phương pháp thiết kế HĐTN, cách xử lý tình huống phát sinh.

Phát hành tài liệu hướng dẫn: Ban giám hiệu cần phát hành tài liệu hướng dẫn về các nội dung và phương pháp tổ chức HĐTN. Tài liệu này cung cấp chi tiết từng bước để GV có thể dễ dàng triển khai hoạt động, đồng thời tạo sự nhất quán trong việc thực hiện ở toàn trường.

Lập kế hoạch triển khai và phân công nhiệm vụ cụ thể: Ban giám hiệu lên kế hoạch chi tiết cho từng HĐTN và phân công nhiệm vụ rõ ràng cho từng GV phụ trách. Trong đó, các GV được giao nhiệm vụ cụ thể và nắm rõ vai trò của mình trong từng hoạt động để phối hợp hiệu quả.

Giám sát, đánh giá và hỗ trợ thường xuyên: Trong quá trình tổ chức HĐTN, ban giám hiệu cần giám sát, đánh giá hiệu quả của từng hoạt động. Ban giám hiệu có thể tổ chức các buổi họp đánh giá định kỳ để GV báo cáo kết quả, chia sẻ khó khăn và kinh nghiệm tổ chức.

Hỗ trợ xử lý tình huống phát sinh: Ban giám hiệu cần bố trí cán bộ phụ trách tư vấn, hỗ trợ kịp thời cho GV trong quá trình tổ chức hoạt động. Khi gặp các tình huống phát sinh, ban giám hiệu sẽ cùng GV phân tích, tìm giải pháp và xử lý phù hợp, đảm bảo hoạt động diễn ra an toàn và hiệu quả.

2.2.4. Tăng cường quản lý để kiểm soát các yếu tố ảnh hưởng tiêu cực đến tổ chức HĐTN, HN cho HS lớp 7

Lập kế hoạch quản lý rủi ro cho các HĐTN: Trước khi tổ chức các hoạt động, ban giám hiệu và GV cần lập kế hoạch quản lý rủi ro, xác định các rủi ro tiềm ẩn và đề ra các biện pháp phòng ngừa để đảm bảo an toàn cho học sinh.

Thiết lập quy trình kiểm soát chặt chẽ về thời gian và địa điểm: Ban giám hiệu nên xây dựng lịch trình và phân công rõ ràng thời gian, địa điểm, cũng như giám sát từng hoạt động để tránh tình trạng chồng chéo hoặc không đủ thời gian cho các hoạt

động chính.

Đảm bảo trang thiết bị và cơ sở vật chất an toàn: Ban giám hiệu cần thường xuyên kiểm tra và bảo trì các thiết bị, cơ sở vật chất để đảm bảo an toàn. Trước khi tổ chức các hoạt động trải nghiệm, cần rà soát kỹ càng các yếu tố an toàn liên quan đến khu vực tổ chức.

Giám sát nội dung hoạt động và lựa chọn phù hợp: Ban giám hiệu và GV cần xem xét kỹ lưỡng nội dung của từng hoạt động để đảm bảo tính phù hợp và hiệu quả. Các nội dung hoạt động cần thiết kế sao cho HS có thể phát huy hết khả năng mà không gặp khó khăn về tâm lý hay thể chất.

Tăng cường hỗ trợ tài chính và quản lý chi phí hợp lý: Nhà trường cần lên kế hoạch tài chính chi tiết, phân bổ kinh phí hợp lý cho từng hoạt động, tránh tình trạng thiếu kinh phí gây ảnh hưởng đến chất lượng và quy mô của hoạt động.

Theo dõi và hỗ trợ tâm lý cho HS: Ban giám hiệu và GV nên theo dõi tình hình tâm lý của học sinh, tổ chức các buổi tư vấn, trò chuyện để hỗ trợ HS có tinh thần thoải mái, tự tin tham gia HĐTN

Xây dựng quy trình phản hồi và đánh giá sau hoạt động: Sau mỗi HĐTN, ban giám hiệu và giáo viên cần tổ chức các buổi đánh giá, phản hồi để ghi nhận các khó khăn, vấn đề gặp phải, từ đó có phương hướng cải thiện cho các hoạt động tiếp theo.

3. Kết luận

Trong bối cảnh cuộc CMCN 4.0 hiện nay, nền kinh tế tri thức phát triển mạnh đã đem lại nhiều cơ hội, đồng thời cũng đặt ra những thách thức không nhỏ đối với mỗi quốc gia. Vì thế, để bảo đảm sự phát triển bền vững, nhiều quốc gia đã không ngừng đổi mới chương trình giáo dục (GD) phổ thông nói riêng, GD và đào tạo (ĐT) nói chung để nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, trang bị nền tảng văn hóa vững chắc và năng lực thích ứng trước những biến động của xã hội cho các thế hệ tương lai. Đổi mới GD đã trở thành nhu cầu mang tính cấp thiết.

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Lộc. (2010). *Lí luận về quản lí*. Hà Nội: NXB Đại học Sư phạm.
2. Nguyễn Mậu Đức, Nguyễn Thị Nguyệt. (2017). Xây dựng và tổ chức các HĐTN trong chương trình giáo dục phổ thông mới. *Tạp chí Khoa học giáo dục*, 146, 63-67.
3. Quốc hội (2019). *Luật Giáo dục*. Ban hành theo Luật số 43/2019/QH14 ngày 14/06/2019.
4. Trần Kiểm (2012), *Những vấn đề cơ bản của khoa học quản lý giáo dục*, Nxb Đại học sư phạm Hà Nội.